

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه اجازه مادران در افتتاح حساب سپرده و خرید سهام برای اطفال»

محمود رضایی، رضا نیازی

چکیده

لایحه اجازه مادران در افتتاح حساب سپرده و خرید سهام برای اطفال برای رفع برخی محدودیت‌های موجود برای مادران در افتتاح حساب بانکی برای فرزندان خود و همچنین خرید و فروش سهام و اوراق بهادار برای آنان؛ تنظیم شده است که این ماده واحده به دلیل محدود نمودن حق ولایت قهری پدر و جد پدری و حق قیمومیت قیم در اداره اموال طفل با موازین شرعی و قواعد حقوق خانواده در تعارض است که به همین علت رد کلیات آن در این گزارش پیشنهاد شده است. لکن در صورت تصمیم کمیسیون محترم در تصویب کلیات، مواردی نیز برای اصلاحات متن ماده واحده پیشنهاد می‌گردد.

۱. مقدمه

لایحه اجازه مادران در افتتاح حساب سپرده و خرید سهام برای اطفال به شماره ثبت (۱۷۳) به منظور رفع محدودیت‌های قانونی کنونی برای مادران در افتتاح انواع حسابهای بانکی و برداشت از آنها برای فرزندان خود و همچنین خرید و فروش سهام و اوراق بهادار برای فرزندان توسط مادر؛ اعلام وصول شده است که این گزارش به بررسی این لایحه می‌پردازد.

۲. بررسی ماده واحده

۲-۱. بررسی کلیات

در خصوص کلیات این لایحه باید گفت که این لایحه به دلیل اینکه حق ولایت قهری پدر یا جد پدری و همچنین حق قیم (در مواردی که قیم فرزند؛ مادر وی نمی‌باشد) در اداره امور مالی فرزند [1]؛ محدود نموده و در مواردی نیز سلب نموده است؛ با موازین شرعی و قواعد اساسی در حقوق خانواده [2] در تعارض می‌باشد و از سوی دیگر با ایجاد امکان اداره حساب فرزند برای مادر در حقیقت برای فرزند دو مدیر مالی (از یک سو مادر و از یک سو ولی قهری یا قیم) وجود خواهد داشت که از این حیث با اصول حقوقی مخالف است؛ فلذا رد کلیات این

لایحه مورد پیشنهاد است.

مشخصات لایحه

دوره دوازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۱۷۳

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

گروه خصوصی

مشخصات گزارش

نوع گزارش:

- طرح/ لایحه
- راهبردی
- نظارتی
- پیش‌نویس قانونی

شماره مسلسل:

۲۱۲۷۰

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۱۰/۳۰

۲-۲. بررسی جزییات و ارائه پیشنهادات

در این بخش به بررسی ایرادات در جزییات لایحه می پردازیم و هم چنین در صورت احراز ضرورت تصویب این لایحه توسط نمایندگان محترم؛ پیشنهاداتی نیز ارائه می گردد:

۱- در نظم حقوقی کنونی؛ طبق قانون اجازه افتتاح حساب پس انداز برای اطفال مصوب ۱۳۵۷^۱ امکان افتتاح حساب برای اطفال توسط مادران وجود دارد و طبق تبصره این قانون حق برداشت از این حساب تا رسیدن صغیر به سن ۱۸ سال تمام فقط با مادر است. فلذا ضرورتی برای تصویب لایحه کنونی وجود ندارد.

۲- با توجه به اینکه در لایحه اختیار افتتاح حساب بانکی و نه فقط سپرده به مادر اعطا شده و همچنین به دلیل ضرورت تغییر عبارت طفل به فرزند - به دلیلی که در بند ۲ توضیح داده می شود - ضروری است که نام لایحه در صورت تصویب به «اجازه مادران در افتتاح حساب بانکی و خرید سهام برای فرزندان» تغییر یابد.

۳- به دلیل اینکه افتتاح حساب و برداشت از آن و همچنین خرید و فروش سهام و اوراق بهادار از امور مالی محسوب می شوند و در قواعد حقوقی برای انجام این امور برای هر شخصی هم بلوغ و هم رشد لازم است فلذا امکان افتتاح حساب قبل از رسیدن به سن رشد امکان پذیر نمی باشد؛ فلذا مادر باید بتواند برای فرزند خود که از صغر خارج شده و بالغ شده است ولی هنوز رشید محسوب نمی شود نیز بتواند حساب بانکی افتتاح نموده یا سهام خریداری کند؛ در حالی که در متن لایحه این اجازه برای مادران فقط برای فرزندان صغیر در نظر گرفته شده و در صورت تصویب لایحه به شکل فعلی؛ مادران نمی توانند برای فرزندان دختر پس از ۹ سالگی و فرزندان پسر پس از ۱۵ سالگی حساب بانکی افتتاح نمایند. فلذا ضروری است در همه موارد عبارت «طفل صغیر» به عبارت «فرزند» تغییر یابد.

۴- همانگونه که بیان شد افتتاح حساب و برداشت از آن و همچنین خرید و فروش سهام و اوراق بهادار نیازمند رسیدن فرد به سن رشد هستند لکن با توجه به اینکه اشاره به سن معین برای رشد، مربوط بخ احکام عمومی مرتبط است؛ ذکر سن (۱۸) سال تمام شمسی واجد اشکال حقوقی است و باید به جای آن عبارت «سن رشد» ذکر گردد.

۵- در متن لایحه واحده؛ فرض عدم رعایت مصلحت فرزند توسط مادر و حکم آن دیده نشده است. این امکان به صورت فرضی وجود دارد که مادر به هر دلیلی مصلحت فرزند در اداره حساب بانکی با خرید و فروش سهام رعایت ننماید؛ که باید در این صورت امکان اعتراض دادستان یا ولی قهری یا قیم یا حتی اقارب به دادگاه خانواده وجود داشته باشد فلذا ضروری است این عبارت انتهایی ماده واحده اضافه گردد «در تمامی این موارد، در صورت اعلام دادستان یا ولی یا اقارب فرزند مبنی بر عدم رعایت مصلحت فرزند، تصمیم گیری با دادگاه خانواده است.»

۶- در لایحه کنونی؛ تکلیف مبالغی که توسط سایرین به حساب طفل واریز می شود مشخص نشده و معلوم نیست که حق برداشت آن مبالغ با مادر است یا ولی قهری و قیم فرزند.

---

۱. قانون اجازه افتتاح حساب پس انداز برای اطفال مصوب ۱۳۵۷.۱.۲۱
ماده واحده - اطفالی که به سن دوازده سال تمام رسیده باشند می توانند به نام خود در بانکها حساب پس انداز باز نمایند. حق برداشت از این حسابها منحصرأ با دارنده حساب می باشد.
دارندگان این حسابها می توانند پس از رسیدن به سن پانزده سال تمام از حساب خود برداشت نمایند.
تبصره - مادر می تواند به نام فرزند صغیر خود حساب پس انداز باز کند و حق برداشت از این حساب تا رسیدن صغیر به سن ۱۸ سال تمام فقط با مادر است.

۳. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

این لایحه؛ حق ولی قهری و هم چنین حق قیم در اداره اموال طفل را محدود نموده و از این حیث مخالف موازین شرعی است و رد کلیات آن مورد پیشنهاد است.

لکن در صورت تصمیم نمایندگان محترم بر تصویب آن؛ اصلاحات زیر پیشنهاد می‌گردد:

<u>متن پیشنهادی</u>	<u>متن لایحه</u>
اجازه مادران در افتتاح <u>حساب بانکی</u> و خرید سهام برای <u>فرزندان</u>	نام <u>لایحه</u> : لایحه اجازه مادران در افتتاح حساب سپرده و خرید سهام برای اطفال
<u>ماده واحده</u> - مادر می‌تواند به نام <u>فرزند خود</u> تا قبل از رسیدن فرزند به سن <u>سن رشد</u> ، حسابهای بانکی اعم از قرض الحسنه و سپرده سرمایه گذاری مدت دار (کوتاه مدت و بلندمدت) افتتاح نماید. حق برداشت از این حسابها تا رسیدن <u>فرزند</u> به <u>سن رشد</u> فقط با مادر است. همچنین مادر می‌تواند در مورد سهام و سایر اسناد و اوراق بهادار که برای <u>فرزند</u> خود خریداری کرده است، تا رسیدن وی به <u>سن رشد</u> تصمیم‌گیری کند.	<u>ماده واحده</u> - مادر می‌تواند به نام فرزند صغیر خود تا قبل از رسیدن فرزند به سن (۱۸) سال تمام شمسی، حسابهای بانکی اعم از قرض الحسنه و سپرده سرمایه گذاری مدت دار (کوتاه مدت و بلندمدت) افتتاح نماید. حق برداشت از این حسابها تا رسیدن صغیر به سن (۱۸) سال تمام شمسی فقط با مادر است. همچنین مادر می‌تواند در مورد سهام و سایر اسناد و اوراق بهادار که برای فرزند صغیر خود خریداری کرده است، تا رسیدن صغیر به سن (۱۸) سال تمام شمسی تصمیم‌گیری کند
<u>در تمامی این موارد، در صورت اعلام دادستان؛ ولی قهری؛ قیم یا اقارب فرزند مبنی بر عدم رعایت مصلحت فرزند توسط مادر، تصمیم‌گیری با دادگاه خانواده است.</u>	

۴. منابع و مأخذ

- [۱] تحریرالوسیله امام خمینی (ره) ج ۲ .
- [۲] قانون مدنی مواد ۱۱۶۸ به بعد .

گزیده سیاستی / مدیریتی (پیامک منتخب)

لایحه «اجازه مادران در افتتاح حساب سپرده ...» به دلیل محدود کردن حق ولایت قهری و قیمومیت با موازین شرعی و قواعد حقوق خانواده در تعارض است و رد کلیات آن پیشنهاد می‌گردد. در صورت تصویب کلیات؛ اصلاحاتی در متن لایحه ضروری است.